

ב. נבוכדנצר שלח את דניאל למקום אחר. לרב, הלך לכרות נהר גדול בטבריה (וי"ג בטורא – הר). שמואל אמר: להביא זרע אספסת. ורבי יוחנן אמר: להביא חזירי אלכסנדריא לבבל. ושלשה היו באותה עצה שיצא מן המקום; הקב"ה – שלא יאמרו בזכות דניאל ניצלו. דניאל – חשש פן יקוים בו 'פסיליהם תשרפון באש' לפי שנבוכדנצר עשאו אלוה. ונבוכדנצר – שלא יאמרו שרף את אלהיו.

ג. יהושע הכהן הגדול הושלך לכבשן עם שני נביאי השקר אחאב בן קוליה צדקיה בן מעשיה. ואע"פ שניצל ממות בגדיו נשרפו, לפי שהיו עמו שני רשעים וניתנה רשות לאש לשלוט. ולכך נענש, לפי שהיו בניו נושאים נשים שאינן הגונות לכהונה ולא מיחה בהם.

ד. שם עולם אתן לו – דרשוהו על דניאל, שנקרא הספר על שמו.

דף צד

ר"א. א. מפני מה לא נעשה חזקיהו משיח?

ב. כיצד היתה מיתתם של סנחריב וחילותיו?

ג. מפני מה זכה אותו רשע להקרא 'אסנפר רבא ויקירא'?

ד. בשל איזה עוון עלה מלך אשור על ישראל?

ה. מפני מה ניצלה ירושלים?

א. ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח [וסנחריב גוג ומגוג], אך מפני קטרוגה של מדת הדין על שלא אמר שירה לפני הקב"ה על כל הנסים שנעשו לו, לכך לא נעשה משיח.

ב. לדברי רבי יוחנן, חילות סנחריב גופם נשרף תחת בגדיהם. ולרבי אלעזר, שריפת נשמה וגוף קיים (וע' שבת קיג: בשינוי).

ג. לכך זכה אותו רשע להקרא 'אסנפר רבא ויקירא', מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל, שאמר ולקחת אתכם אל ארץ כארצכם ולא אמר שהיא עדיפה ממנה.

ד. מפני שהעם מאס במלכות בית דוד, ורצו ברצין ובבן רמליהו, לכך עלה מלך אשור על ישראל.

ה. לכך זכתה ירושלים לעשות להם נס כעוברי הים וכדורכי הירדן, להינצל מאשור, מפני ריבוי עסק התורה שפעל חזקיה המלך [שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות].

דף צה

ר"ב. א. על מה נענש דוד בכליון רוב זרעו?

ב. אלו שלשה אנשים קפצה להם הארץ, ומהו לשון 'קפצה'?

ג. כמה אנשים נשארו מכל מחנה סנחריב?

א. עונש כליון רוב זרע דוד בא על כך שעל ידו נהרגה נוב עיר הכהנים ונטרד דואג האדומי ונהרגו שאול ושלשת בניו.

ב. אלו שקפצה להם הארץ: אליעזר עבד אברהם, יעקב אבינו ואבישי בן צרויה. ולשון 'קפצה הארץ' – נתקצרה ונתכוצה, כמו 'לא תקפוץ את ירך' (רש"י).

ג. רב אמר: עשרה נשתיירו ממחנה העצום של סנחריב. שמואל אמר: תשעה. ר' יהושע בן לוי אמר: ארבעה עשר. והסמיכו כולם דבריהם על הכתובים כמבואר בגמרא. ר' יוחנן אמר: חמשה – סנחריב ושני בניו – אדרמלך ושראצר, נבוכדנצר ונבוזראדן.

דף צו

ר.ג. א. מה תשובה השיבו לירמיהו על שאלתו 'מדוע דרך רשעים צלחה'?

ב. בן יכבד אב ועבד – אדניו – כלפי מי נאמרו הדברים?

ג. האם נבוכדנצר בעצמו עלה לירושלים? אלו אומות יעצו לו וסייעוהו לכבשה?

ד. מה היה סופם של נעמן ונבוזראדן?

ה. אלו רשעים ידועים, מבני בניהם למדו תורה?

א. דרך רשעים צלחה מפני שהקב"ה משלם שכרם בעוה"ז, אפילו על מעשיהם הקטנים המועטים. כגון הצלתו של נבוכדנצר הרשע, בגלל ארבע פסיעות שרץ למען כבוד ה'. וכל שכן שישלם שכר גדול מאד לצדיקים.

ב. בן יכבד אב – זה בלאדן בן בלאדן, שהיה כותב שמו ושם אביו, כדי לכבדו.

ועבד אדניו – כבודו של נבוזראדן לנבוכדנצר, שחקק במרכבתו דמות דיוקנו של נ"נ, או לדעה אחרת

– שהיתה בו אימה יתרה לרבו, ודומה כמי שעומד לפניו.

ג. נבוכדנצר עצמו לא עלה לירושלימה.

עמון ומואב – 'שבבי בישי דירושלם', הם אלו שיעצוהו וסייעוהו לכבוש אותה.

ד. נעמן – גר תושב היה. נבוזראדן – שב בתשובה ונעשה גר צדק.

ה. מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים [ורבי עקיבא מהם].

מבני בניו של סנחריב לימדו תורה ברבים [– שמעיה ואבטליון].

מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק [– רבי שמואל בר שילת].

וכן אמרו (בגטין נ). על רבי מאיר, שיצא מנירון קיסר.

דפים צז – צח

ר.ד. א. אלו סימנים הוזכרו בסוגיא על דורו של משיח?

ב. האם ביאת המשיח תלויה בתשובת ישראל?